

mořské stránky

ČOLKA A ŽABKY

PRO VODNÍ VLČATA A ŽABIČKY

2/2011

Ahoj plavčíku!

Jsi připraven stát se členem posádky námořní lodi? Já s Žabkou se o to rozhodně pokusíme. Prozradím ti, že tvoje loď míří k Ostrovům koření. Ptáš se, co musíš udělat, aby ses právě ty ocitnul uprostřed posádky námořníků? Čti pozorně, úkoly pro malé plavčíky plň svědomitě, pořádně a také s veselou myslí. Nebude to jednoduchá cesta, ale věřím, že právě ty ji zvládneš. S chutí do toho!

Ahoj! My se ještě neznáme. Dovol, abych se představil.

Jmenuji se Fernando Magellan.

Jsem kapitánem výpravy, která první obeplula celý svět.

Jsem z Portugalska, v jehož hlavním městě jsem studoval. Znáš název tohoto města? Jako malý kluk jsem nikdy neviděl moře a přesto se ze mě stal mořeplavec. Poprvé jsem se plavil po moři, když mi bylo dvacet let. Během svého mládí jsem pobýval v Indii či Maroku. Tam jsem si dokonce zranil koleno. Od té doby kulhám. Nakonec jsem odešel do Španělska. Španělský král Karel pátý mi dal svolení k plavbě. A tak jsem uskutečnil první plavbu kolem světa na západ k Ostrovům koření. Dokázal jsem, že je Země kulatá.

píše: Mikroskop

kreslí: JoG(s)

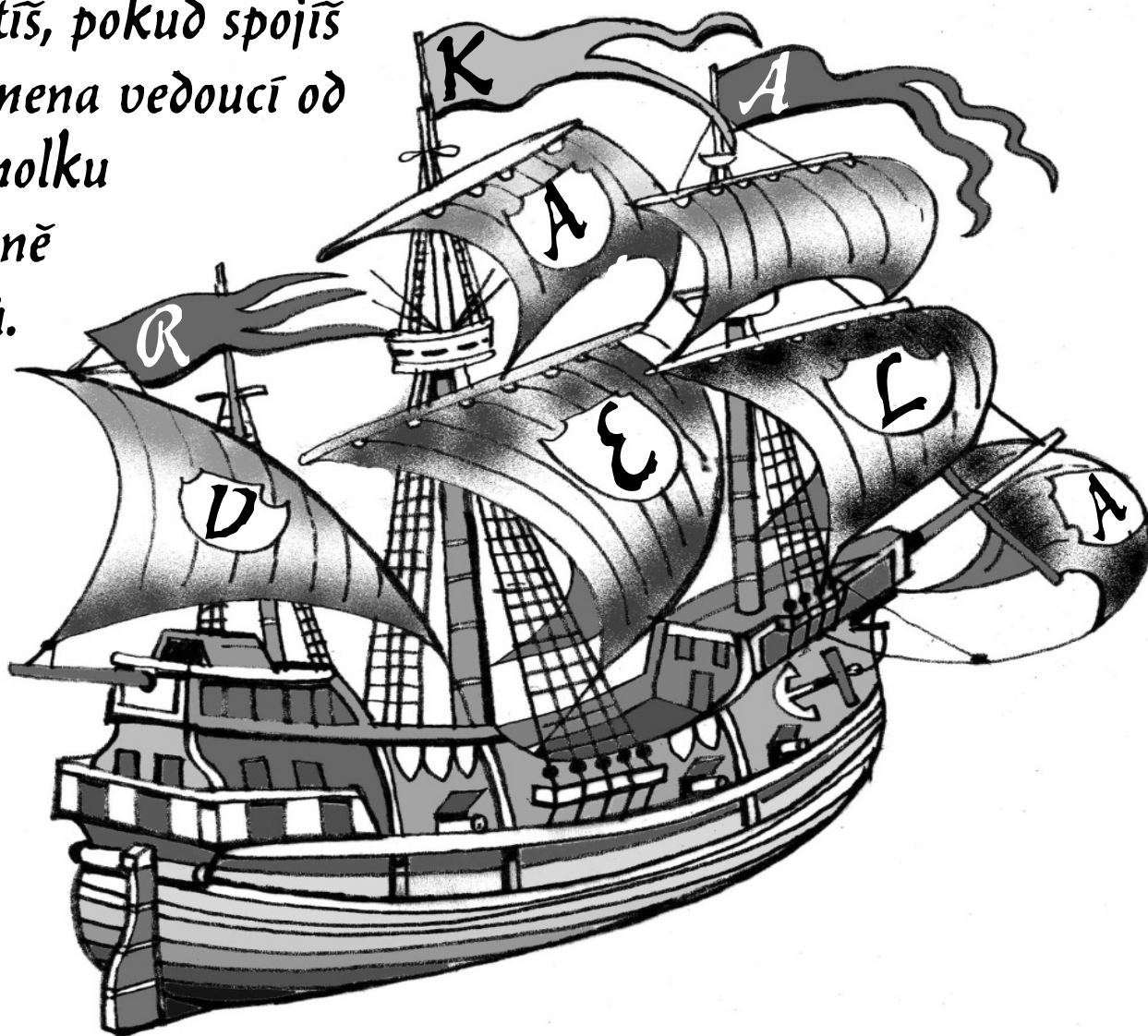
mořská madračka a bránka

Námořníci jako Magellan se plavili na obchodních lodích. Lodě byly pomalé, měly 2 až 3 stěžně. Lodě nebyly většinou delší než 20 metrů. Vešlo se na ně 30-50 námořníků.

Hraj si s Krysíčkem

**Název takové lodi
zjistíš, pokud spojíš
písmena vedoucí od
vrcholku
stěžně
dolů.**

Stát se dobrým plavčíkem posádky lodi na cestě kolem světa není jen tak. Chce to odvalu a trpělivost. Dobrý námořník musí leccos umět a když to neumí, tak se alespoň snaží. Ví, že si musí vzít vestu, pokud usedá na loď. Zná místo, kam patří pádlo. Ví, co dělat, když upadne nečekaně o vody a ještě mnoho dalšího.

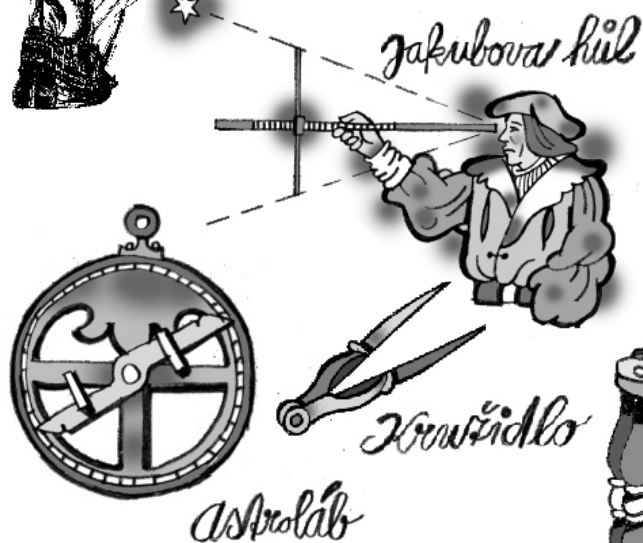
Samozřejmě, že umí plavat nebo se to učí. A co ty? Už umíš plavat?

Poznáš, jakým způsobem plave Čolek na obrázku?

Teď už víš, na jaké lodi se plavil velký mořeplavec z Portugalska. Ale víš, jakými přístroji si určoval cestu?

Jakubova hůl

pomocí této hole byl hledán úhel mezi hvězdou Severkou a hladinou moře. Podle naměřeného úhlu se určovala zeměpisná šířka.

Astroláb

určoval cestu námořníkům už ve starověku. Měl tvar kruhu, vyrobeného z mědi nebo mosazi. Při měření byl svisle zavěšený. Mořeplavci ho používali k měření výšky hvězd a na určení poloh hvězd.

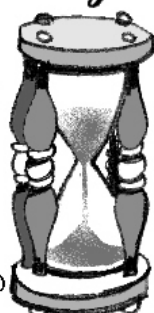
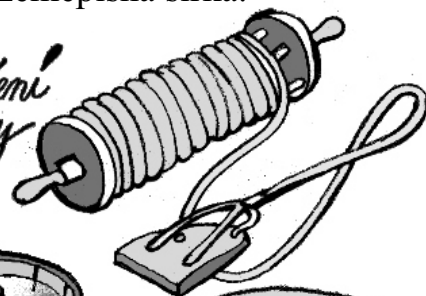
Jak si vyrobit vlastní navigační přístroj?

Můžeš si ho vyrobit tak, že šici jehlu asi 20 krát podélně přejedeš magnetem. Pak ji položíš na malý plovoucí nekovový předmět (např. víčko od PET lahve, korek, kus polystyrenu) a ten na klidnou vodní hladinu. Zmagnetizovaná jehla se svými konci natočí na sever a jih.

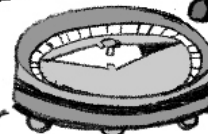
Jaký jsi plavec?

Víš, kolik metrů uplaveš? Vyzkoušej si to, ale popros někoho z dospělých, aby na tebe dohlédl. Uplaveš méně či více než **25** metrů? S vestou či bez ní?

Přístroj na měření rychlosti plavby

Přesýpací hodiny

Kompas

je zařízení určující světové strany. Obsahuje magnetickou střelku, která ukazuje směr sever-jih. Dříve se tento navigační přístroj vyráběl z nerostu zvaný magnetovec. Ten plaval na dřevěné podložce v nádobě s vodou. Známe je ze starověké Číny.

*Popelnice
i pod vodou
si můžeš hrát!*

Kde si můžeš tuto hru zahrát? V bazénu, v rybníce, řece, zkrátka ve vodě, v hloubce, která ti bude sahat k pasu či po prsa. Popelnice můžeš hrát ve dvojici, ovšem lepší je větší počet, třeba celá posádka.

Stoupněte si do kroužku. Všichni mají hlavu nad vodou. Jeden z vás, kdo začne, se potopí. Druhý vedle něj se musí potopit, tak aby ho první neviděl, když se vynoří z vody. Pokud zahlédne jeho obličej, vypadává. Třetí se potopí v okamžiku, aby ho druhý nezahlédl.

A takto to pokračuje po celém kroužku.

Fernanda Magellana,

velkého mořeplavce, již znáš. Ale jakā byla první plavba kolem světa, kterou uskutečnil?

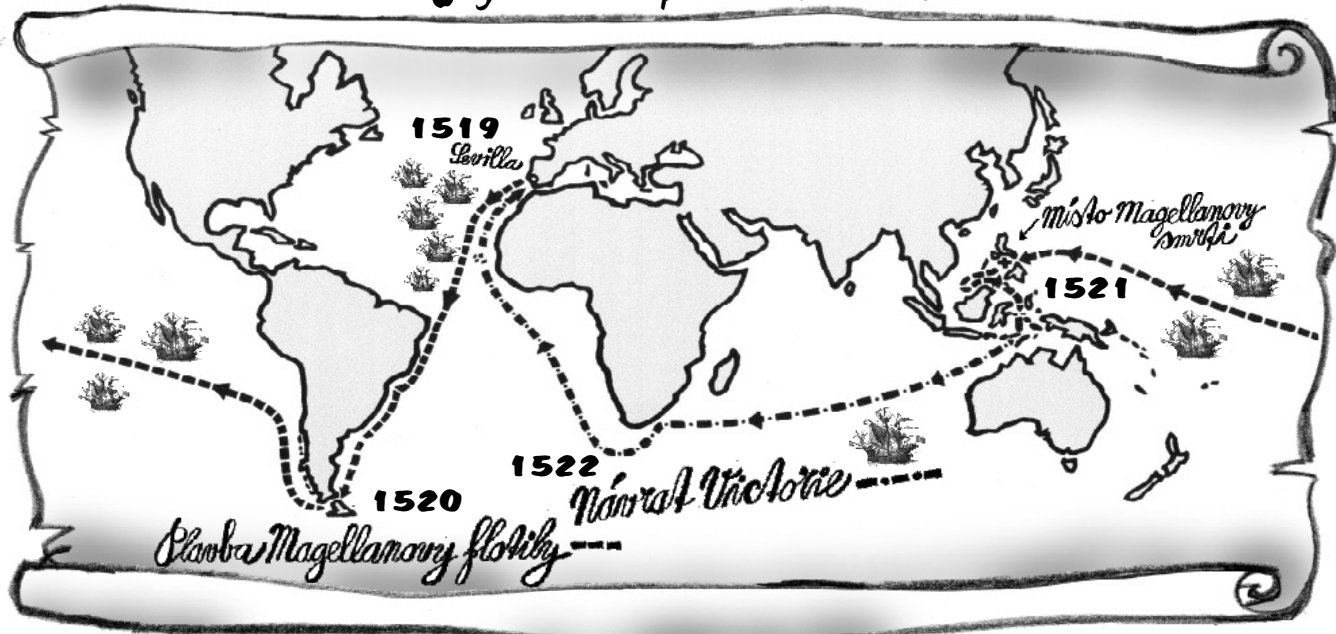
Deník plavčíka

Na plavbu kolem světa jsem se vydal v létě roku **1519**. Celá výprava zahrnovala celkem pět lodí, karavel. Zjisti z textu, jak se jmenovaly?

Vešel jsem karavele pojmenované Trinidad. Naše první zastávka byly Kanárské ostrovy. Poté jsme se plavili přes Atlantický oceán. Počasí bylo velmi nepříznivé. Foukal silný vítr, pršelo. Přesto naše loď dopluly k břehům Jižní Ameriky. Pokračovali jsme podél jihoamerických břehů a snažili jsme se najít místo, kterým bychom propluli z Atlantického oceánu do Jižního moře. Víš, jak dnes nazýváme Jižní moře? Pokud ne, čti dál a dozvíš se to. Já ti jen prozradím, že je to další z oceánů. Asi po roce jsme to místo našli. Ovšem draze jsme za to zaplatili, ztratili jsme dvě z pěti lodí- Santiago a San Antonio. Vydali jsme se na sever. Počasí bylo klidné, vál příznivý vítr, proto jsem se rozhodl přejmenovat Jižní moře na Tichý oceán. Po několika měsících jsme dopluli na Filipíny. Rozuměl jsem řeči domorodců, proto jsem nabídl pomocnou ruku domorodému králi v boji proti sousednímu kmenu. Bohužel se mi tato bitva stala osudnou. Na jaře v roce **1521** jsem byl zabit domorodými kmeny na jednom z ostrovů. Mezitím celá naše výprava ztratila další z lodí, Conception. Výprava pokračovala i beze mne. Z Ostrovů koření byla vypravena plně naložená loď Trinidad. Ta náklad neuvezla, a tak zpět do Španělska přes Indický oceán doplula pouze loď Victoria. Na její palubě bylo přivezeno koření hřebíček. Španělsko na dovezeném koření zbohatlo. A já jsem se stal slavným mořeplavcem, který uskutečnil první plavbu kolem světa, trvající téměř tři roky.

Magellanova plavba kolem světa

Splnil jsi všechny úkoly ve druhém čísle Modrých stránek? Pokud ano, jsi na dobré cestě stát se členem posádky lodi směřující k Ostrovům koření.